

אהרן ובניו (וכן העיר הרש"ש)? – והשיב על פי מה שכתב הגאון מלאדי (אור תורה ויהי) שלעתיד לבוא עבודת הקרבנות תהיה למטרה אחרת מכפי שהיתה במשכן ובמקדש, כי בעבר היתה הכפרה עבור האדם ואילו לעתיד האדם כבר יהא מתוקן וענין הקרבנות יהיה להעלות את בעלי החיים. וכיון שהעבודה תהיה באופן אחר יצטרכו חינוך מחדש לעבודה המחודשת [ורמזו זאת חז"ל זאת במה שאמרו 'שמיני' – רמזו לימות המשיח כידוע – רגל בפני עצמו].

ועוד הביא מדברי הרמב"ן (בהשגות לספר המצוות שורש שלישי), לפי שבטלה משיחתם בשעת מיתה, ויהיו אנשים מחודשים – לכך יצטרכו להתקדש כבראשונה.

ובחדושי הגר"ח על הש"ס מובא שאמנם אין שייך לעתיד דין ריבוי בגדים ומשיחה מאחר וחלה עליהם תורת 'משוח' משכבר אבל דין 'מילואים' יהא קיים, ומצד זה יש דין וסדר בלבישה. [ומה שכתב הרמב"ן 'שבטלה משיחתן' – אין כוונתו שיצטרכו משיחה מחדש, שזה לא מצינו, אלא כוונתו שבטל דין 'חינוך' שלהם שענינו הוא קביעת הקידוש של המשיחה למעשה, להוציאו מן הכח אל הפועל. חדושי בית ישי לב. וע"ע בדרשותיו סו"י יג].

ואילו החזון-איש (קכו,ג) נקט שענין מילואים לא היה אלא הוראת שעה כשנבחר אהרן לכהונה, ומאז נתקדש כל זרעו בקדושת כהונה עד עולם [ומה שהקריבו קרבנות המלואים בימי עזרא (מנחות מט.), אין זה ענין לחינוך הכהנים, אלא שהקריבו אז אותם קרבנות שהוקרבו בשמיני למלואים] – 'אלא כיצד מלבישן כשיחיו המתים ויתכבד משה להלביש אהרן ובניו כדרך שהלבישן במלואים, והוא ענין חביבות ותגמול למשה ולאהרן'. ואולם לפי מה שהסיקו 'למיסבר קראי' אפשר שאין לנו גילוי על כך כלל, ורק בתחילה סבר כן. (וכן נקט בגבורת-ארי, שלפי האמת אין סדר הליבישה אמור לעתיד לבוא, מפני שמצוות בטלות באותה שעה כמו שאמרו בנדה ע).

*

(ע"ב) 'אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: מניין שאף מקרא פרשה מעכב...'

כשם שקבע הקב"ה שיתוקנו העונות למעלה על ידי מעשה הקרבן, כן קבע עוד לתקן בשורש הענינים על ידי התורה שהיא שורש הקרבנות, וצום הקב"ה שיקראו גם כן הפרשה של אותו הקרבן. וכן אמרו במדרש לענין קריאת פרשת העולה, וכן הוא בזהר הקדוש (במדרש הנעלם – וירא).

וכיום שבעונותינו הרבים מעשה הקרבנות בפועל אין לנו, על כל פנים מצות לימוד הלכותיהם יש לנו, ועלינו להתחזק ללימוד דיני הקרבנות ויחשב לנו כמעשה הקרבנות. ולמדנו מהגמרא במגילה (טז) שזכות לימוד הקרבנות מועלת כל כך שאפילו הקטגור אינו יכול להרע אלא אדרבה, עליו ללמוד זכות. ואפילו בשעה שצר לו לאדם מאד, אל יפטור עצמו מלימוד עניני הקרבנות דבר יום ביומו, ויניצל מכל צרה (חפץ חיים עה"ת צו).

דף ו

'לא צריכא דאקדים'. מפשט דברי רש"י נראה שמפרש המחלוקת האם הלביש תחילה לאהרן את כל בגדיו ורק אחר כך החל להלביש לבניו, או הלביש לאהרן כל בגדיו מלבד האבנט, ואחר כך הלביש לבניו חוץ מהאבנט, ושוב חגר את אהרן באבנט ואחר כך חגר את בניו.

ויש מפרשים שלפי דעה אחרונה הלביש לאהרן מכנסים כתונת ומצנפת, ואחר כך הלביש את בניו בגדים אלו, אח"כ חגר לאהרן אבנט ואח"כ חגר לבנים, ולאחר מכן השלים לאהרן את בגדי כהונה גדולה [שהרי אם הלביש כל בגדי אהרן תחילה, כיצד חגרו באבנט לאחר שהאפוד והחושן נתונים עליו] (עפ"י ריטב"א ומאירי. וע"ע רמב"ן ויקרא ח,ז; הגהות רא"מ הורביץ ורש"ש).

(ע"ב) ז'עד שאתה מפרישו מטומאת ביתו הפרישהו מטומאת המת. רש"י מפרש: שמא ימות עליו מי מהנכנסים אצלו. ויש מפרשים: שמא יגעו בו אנשים טמאי מת, ואם כן נאסור הנגיעה בו לכל אדם [ומדוע אמרו (להלן ח:): שאחיו הכהנים נוגעים בו]. ויש מפרשים, מדוע אמרת שצריך לפרוש מביתו משום טומאת בועל נדה ולא אמרת משום חשש קבר התהום, שמא יש שם מת קבור (עפ"י פרוש רבנו אליקים; תוס' ר"י הלבן; ר"י מלוניל ומאירי. ויש שדוחים פירושים אלו – ע' תו"י ותרא"ש. וע"ע חזון איש קכו,ה).

ז'עד שאתה מפרישו מטומאת ביתו הפרישהו מטומאת המת? אמר רב תחליפא אבוה דרב הונא (בר תחליפא) משמיה דרבא: זאת אומרת טומאת המת הותרה היא בציבור' – ומשום אכילת השעיר החיצון במוצאי היום, שאסור לאכול בטומאה הגם שטומאה הותרה בציבור – לא הצריכו פרישה, שהרי חשש טומאה זה אינו אלא מעלה בעלמא בשביל העבודה המיוחדת ביום הכפורים ולא חששו בשאר עבודות הקדשים, הלכך משום אכילת השעיר שהוא כשאר הקדשים, לא הצריכו להפרישו ולהזות עליו (עפ"י אגרות משה ח"א קדשים ה; מרומי שדה להלן ז: ת. וע' גבורת ארי; רש"ש; חדושי בית מאיר; חזון איש זבחים ב,ד; בית ישי ס' לא ועוד).

עוד יש לומר אעפ"י שהכהן הגדול טמא, אין הכרח שהבשר ייטמא שהרי יכול להימנע מנגיעה בו, ולכן לא חששו משום אכילת השעיר כי הבשר לעולם יהא ראוי לאכילה (כן כתב החזון-איש בזבחים ד,יב. וע"ש בסק"ב שנשא ונתן בדבר. ואולם הגר"מ פינשטיין כתב (דברות משה ב"ק פא,א; אגרות משה שם) בדעת רש"י והרמב"ם שגם כשהבשר טהור אסור לאכול אם הקרבן בא בטומאה. ואין כן דעת כמה ראשונים – עתוס' ז. ד"ה דם; שיטמ"ק זבחים טז: אות ה. וע"ע בענין זה במצוין ביוסף דעת פסחים עז-עז בסיכומים).

ומשום פרו של אהרן, מדוע לא חששו אם יבוא בטומאה והלא לכאורה הוא כשאר קרבן יחיד שקבוע לו זמן שלא הותרה בו הטומאה אלא דחיה היא (כדלהלן) – אך הואיל ושאר כפרות היום תלויות בו והם הלא הותרו, על כן גם הוא הותרה בו הטומאה. כן הביא בספר שער המלך (ביאת מקדש ד,יד) מתוס' ישנים. ונראה שזו גם כוונת הריטב"א כאן. וכן פרש מהר"ץ חיות את דברי רש"י (ד"ה הותרה). וע"ע בשו"ת אחיעזר ח"ב לא.

ויש אומרים שלא עשו מעלה לחוש לטומאה בפרו של אהרן כי לא חששו אלא לכפרת כלל ישראל שתהא מן המובחר (עפ"י רעק"א בדעת התוס').

ועוד, הואיל ומדאורייתא הכל הותר (כדברי התוס' ז. ד"ה כיון) ורק מדרבנן החמירו לכתחילה באילו ופרו שהם קרבנות היחיד, הלכך לא חששו בהם לטומאת מת (עפ"י תו"י ומהרש"א להלן ח. גבורת ארי).

'טומאת ביתו שכיחא' – לאו דוקא, אלא לגבי טומאת המת שימות עליו אחד פתאום, נחשבת טומאת ביתו שכיחא (ריטב"א).